Hogyan vessünk különböző magméretű vetőmagkeveréket? Gyakorlati útmutató takarónövény-keverékek sikeres vetéséhez

A takarónövény-keverékek alkalmazása ma már a korszerű talajgazdálkodás egyik alapvető eleme. A több fajból összeállított keverékek javítják a talaj szerkezetét, növelik a biológiai aktivitást, csökkentik az eróziót, mérséklik a gyomosodást és hatékonyabban hasznosítják a rendelkezésre álló tápanyagokat.

A siker azonban nem kizárólag a megfelelő fajösszetételen múlik. Az egyik legfontosabb kérdés maga a vetés, különösen akkor, amikor egy keverékben egymástól jelentősen eltérő méretű magok találhatók.

Sokan tapasztalják, hogy a vetés után egyes fajok kiválóan kelnek, mások viszont szinte teljesen hiányoznak az állományból. Ilyenkor gyakran magát a keveréket hibáztatják, holott a probléma legtöbbször a vetéstechnikában keresendő.

Ebben a cikkben bemutatjuk, hogyan érdemes különböző magméretű vetőmagkeveréket vetni, milyen vetőgép-beállításokat célszerű alkalmazni, és mire kell figyelni a homogén kelés érdekében.

Miért jelent kihívást a különböző magméretű keverékek vetése?

A takarónövény-keverékek egyik legnagyobb előnye egyben a legnagyobb kihívásuk is.

Egy jól összeállított keverékben egyszerre találkozhatnak:

- borsó
- rozs
- olajretek
- facélia
- négermag
- herefélék
- valamint más aprómagvú fajok.

Ezek magmérete között akár tízszeres különbség is lehet.

A probléma azonban nem maga a magméret, hanem az ebből következő eltérő optimális vetésmélység.

Általánosságban elmondható, hogy:

- az aprómagvú fajok 0,5–1 cm mély vetést igényelnek,
- a közepes magméretű fajok 1,5–2,5 cm-en érzik jól magukat,
- a nagy szemű fajok akár 3–4 cm mélységből is biztonságosan kelnek.

Ha minden mag ugyanabba a mélységbe kerül, valamelyik faj biztosan kompromisszumot szenved.

Mi történik, ha nem megfelelő a vetésmélység?

A túl mélyre vetett aprómagvak gyakran nem rendelkeznek elegendő tartalék tápanyaggal ahhoz, hogy áttörjék a talajfelszínt.

Ennek következménye lehet:

- hiányos kelés
- vontatott fejlődés
- egyenetlen növényborítás
- csökkent gyomelnyomó képesség

A túl sekélyen elhelyezett nagy magvak ezzel szemben:

- könnyebben kiszáradhatnak
- egyenetlenül csíráznak
- érzékenyebbek a hőingadozásra
- nagyobb eséllyel válnak madárkár áldozatává

A végeredmény gyakran foltos állomány, amely nem tudja betölteni a takarónövény-keverék eredeti funkcióját.

A vetőgép szerepe sokkal fontosabb, mint gondolnád. A modern gabonavetőgépek többsége alkalmas arra, hogy különböző méretű magokkal is megfelelő munkát végezzen.

Ehhez azonban tudatos beállításokra van szükség. Alapvetően két bevált technológia alkalmazható.

1. Két tartály használata – a legpontosabb megoldás

Amennyiben a vetőgép rendelkezik gabonatartállyal és külön aprómagtartállyal, ez jelenti a legjobb megoldást.

A rendszer működése egyszerű.

A gabonatartályba kerülnek pld.

- borsó
- rozs

Ezek a csoroszlyán keresztül a magárok legmélyebb részére jutnak.

Az aprómagtartályba kerülnek

- facélia
- herefélék
- négermag
- olajretek
- egyéb aprómagvak

Ezek jellemzően a nyitótárcsa mögé kerülnek, jóval sekélyebb mélységbe, vagy közvetlenül a talaj felszínére, amelyet a lezáró kerekek enyhén tömörítenek.

Ennek előnye, hogy minden faj közel az optimális vetési mélységébe kerül.

Ez biztosítja:

- gyorsabb kelést,
- nagyobb kelési százalékot,
- egyenletesebb állományt,
- jobb fajarány-megőrzést.

2. Egy tartály használata – egyszerűbb, de nagyobb odafigyelést igényel

Nem minden gazdaság rendelkezik kéttartályos vetőgéppel. Ebben az esetben is sikeresen vethetők a keverékek, de néhány szabályt be kell tartani.

A teljes keverék egyetlen tartályba kerül, amelyet általában 1,8–2,5 cm közötti vetésmélységre állítanak be. Ilyenkor kompromisszumos vetésmélységről beszélünk. A nagyobb magvak kelése során fellazítják a magárkot, ami segítheti az aprómagvak felszínre jutását.

Ez a módszer megfelelő körülmények között jól működhet. A legnagyobb veszély: a magok szétválása, ugyanis az eltérő méretű és tömegű vetőmagok természetes módon szétválnak.

A jelenséget a szakirodalom szegregációnak nevezi.

Ennek során:

- a nagyobb szemek felülre vagy oldalra rendeződhetnek,
- az aprómagvak lesüllyedhetnek,
- rázkódás közben folyamatosan változik az összetétel.

Minél hosszabb ideig tart a vetés, annál nagyobb lehet az eltérés.

Ez azt eredményezheti, hogy a tábla elején más összetételű keverék kerül a talajba, mint a végén.

Hogyan csökkenthető a szétválás?

Néhány egyszerű gyakorlati megoldással jelentősen javítható az egyenletesség.

Érdemes:

- keverővel felszerelt vetőgépet használni,
- alacsonyabb munkasebességet választani,
- rendszeresen megállni és átkeverni a tartály tartalmát,
- kisebb adagokban feltölteni a vetőgépet,
- a keverék homogenitását vetés közben is ellenőrizni.

Ezek az apró lépések jelentősen javíthatják a kelés egyenletességét.

Milyen vetésmélységet válassz?

Amennyiben kompromisszumos vetést alkalmazol, a legtöbb takarónövény-keverék esetében az 1,9–2,5 cm közötti vetési mélység tekinthető megfelelőnek.

Természetesen ezt mindig befolyásolja:

- a talaj típusa,
- a talajnedvesség,
- a várható csapadék,
- az alkalmazott fajok aránya,
- valamint a vetőgép kialakítása.

Kötött, nedves talajon általában sekélyebb, míg lazább, gyorsan száradó talajon valamivel mélyebb vetés lehet indokolt.

Miért előnyös a sokkomponensű vetőmagkeverék?

A korszerű takarónövény-keverékek egyik legfontosabb előnye a fajgazdagság.

Egy 6–8 fajból álló keverék sokkal stabilabban teljesít, mint egy 3–4 komponensből összeállított.

Ennek oka egyszerű.

Ha valamelyik faj:

- nem kel megfelelően,
- fagykárt szenved,
- szárazság miatt visszamarad,
- vagy kártevő károsítja,

akkor a többi faj képes átvenni a szerepét.

Így továbbra is biztosított marad:

- a talaj fedettsége,
- a gyomelnyomás,
- a gyökértömeg kialakulása,
- valamint a talaj biológiai aktivitása.

Ez különösen fontos szélsőséges évjáratokban.

Gyakori hibák különböző magméretű keverékek vetésekor

A leggyakoribb hibák közé tartozik:

- minden faj azonos mélységbe vetése,
- túl nagy munkasebesség,
- a vetőmag szétválásának figyelmen kívül hagyása,
- nem megfelelő vetőgép-kalibrálás,
- eltömődött csoroszlyák,
- túl nedves vagy túl száraz talajállapot,
- vetés közbeni ellenőrzés hiánya.

Már egyetlen hiba is jelentősen ronthatja a keverék teljesítményét.

Gyakran ismételt kérdések

- **Lehet egy tartályból vetni különböző méretű magokat?**

Igen. Megfelelő vetőgép-beállításokkal és rendszeres átkeveréssel jó eredmény érhető el.

- **Melyik megoldás a legjobb?**

Ha rendelkezésre áll aprómagtartály, a két tartályos vetés biztosítja a legjobb kelési eredményt.

- **Miért válnak szét a magok?**

Az eltérő méret, alak és fajsúly miatt a vetőgép rázkódása során a magok természetes módon elkülönülnek egymástól.

- **Mekkora az ideális vetésmélység?**

Vegyes keverékek esetében általában 1,9–2,5 cm közötti kompromisszumos vetési mélység alkalmazható, de kéttartályos vetőgépnél minden magcsoport saját optimális mélységébe kerülhet.

A különböző magméretű takarónövény-keverékek vetése nem bonyolult feladat, de tudatos technológiai döntéseket igényel. A megfelelő vetésmélység kiválasztása, a vetőgép helyes beállítása és a magkeverék homogenitásának folyamatos ellenőrzése alapvetően meghatározza a kelés sikerét. Ha lehetőséged van rá, válaszd a két tartályos vetési technológiát, hiszen ezzel minden faj közel az optimális mélységbe kerül. Amennyiben egy tartályból dolgozol, ügyelj a kompromisszumos vetésmélységre, a rendszeres átkeverésre és a megfelelő munkasebességre. Ne feledd azt sem, hogy egy jól összeállított, 6–8 fajból álló takarónövény-keverék sokkal nagyobb termesztésbiztonságot nyújt, mint egy kevés komponensből álló keverék. Ha egy-egy faj kelése gyengébb is lesz, a többi képes kompenzálni, így a talaj fedettsége, a biomassza-képződés és a talajélet támogatása továbbra is biztosított marad.

PRIMAG
1991